

Tranh chấp lãnh thổ trong vùng biển châu Á-Thái Bình Dương là một mối đe dọa cho tình hình ổn định khu vực.

Dù không nêu đích danh Trung Quốc, nhưng tuyên bố công khai nói trên của Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Robert Gates vào hôm nay 12/10/2010 tại Hà Nội rõ ràng là đã ám chỉ đến các hành động quyết đoán của Bắc Kinh nhằm áp đặt chủ quyền trên biển vốn đang ngày càng làm cho các láng giềng, trong đó có Việt Nam, lo ngại.

Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Robert Gates (trái) và đồng nhám Trung Quốc Liáng Quang Liát, Hà Nội, ngày 11/10/2010 /ánh: Reuters

Trong dián văn trác Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng các nác ASEAN mở rộng (ADMM+), ông Robert Gates xác định : "Bát đáng giáa các đòi hỏi chủ quyền lãnh thổ và quyền sở hữu vùng biển một cách thích hợp đang có dáu hiáu trở thành một thách thức to lớn cho tình hình ổn định và thịnh vượng của khu vực. "

Theo giới phân tích, tuyên bố của bộ trưởng Ngoại Quốc phòng Mỹ hàm ý nhắc đến các sự kiện xảy ra trong thời gian gần đây trong vùng biển phía tây Thái Bình Dương mà tất cả đều bắt nguồn từ việc Trung Quốc dùng biện pháp mạnh để áp đặt các đòi hỏi chủ quyền đối với phần lớn của họ.

Gần đây nhất là cuộc không ngừng Trung-Nhật xảy ra vào tháng 9 khi một tàu cá Trung Quốc đâm vào tàu tuần tra Nhật Bản tại vùng quần đảo Senkaku / Điếu Ngư ở biển Hoa Đông, do Nhật quản lý, nhưng bộ Trung Quốc tranh chấp.

Bên cạnh đó là các vụ Trung Quốc bắt giữ tàu thuyền đánh cá Việt Nam hoặc đóng gông ở quần đảo Hoàng Sa ở Biển Đông, nơi đã bắt Trung Quốc chiếm đóng từ năm 1974 lúc đó do chính quyền Việt Nam Cộng hòa quản lý.

Từ vài năm gần đây, xảy ra thường xuyên các vụ xáo nhúng ngư dân Việt Nam. Số gần đây nhất là vụ bắt giữ một chiếc tàu đánh cá Việt Nam cùng với 9 ngư dân thuộc tỉnh Quảng Ngãi, và cho biết chuyển ra ngoài phía Việt Nam nộp tiền phạt. Chính quyền Việt Nam đã phản lên tiếng phản đối, đòi Bộ Kinh tế từ bỏ vô điều kiện cho các ngư dân.

Đặc biệt phía Mỹ, các biện pháp mạnh mẽ giới quy định tranh chấp là điều cần phải tránh và các nước nên đàm phán hòa bình với nhau. Trong tuyên bố của mình, sau khi nhắc lại là Hoa Kỳ không đứng về bên nào trong các cuộc tranh chấp, « nhất là vùng Biển Đông », bộ trưởng Ngoại Quốc phòng Mỹ đã kêu gọi các đồng nghiệp châu Á-Thái Bình Dương phải tránh dùng đến "vũ lực hoặc biện pháp cưỡng ép" để giải quyết tranh chấp lãnh thổ.

Giới quan sát xem đây là một lời cảnh báo nhấm vào Trung Quốc, cho dù bộ trưởng Ngoại Mỹ đã thận trọng không nêu đích danh nước nào, nhất là khi trước đó, ông Robert Gates đã nhắc đến Biển Đông, nơi Trung Quốc đang có tranh chấp với 6 nước Đông Nam Á.

Cũng trong chiều hướng kêu gọi giới quy định tranh chấp một cách hòa bình, bộ trưởng Ngoại Quốc phòng Mỹ đã lập lại quan điểm rằng một phương pháp thực tiễn cần được giới quy định hồ sơ tranh chấp lãnh thổ.

Giới pháp đa phương mà Hoa Kỳ chủ trương đã được ASEAN hoan thuận, nhưng đáng chú ý

trác tiếp ở Trung Quốc. Chính quyền Bắc Kinh vẫn chưa muốn đàm phán song phương với táng quác gia có tranh chấp với họ.

Pháng thác tiếp của ná đã pháng đã tiếp đác Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton đá xuát tá Hà Nội, vào tháng 7 vừa qua nhân Dián đàn An ninh Khu vực ARF. Hôm nay, ông Gates đã nhác lái chính sách của Mỹ, hoan nghênh ná lác của ASEAN trong việc nhát trí với mát "quy tắc áng xá" cho Bián Đông, và tái khẳng định là Hoa Kỳ "sán sàng giúp đỡ táo đái uá kián cho các sáng kián nhá vậy."

Nhìn chung, nội dung các lái lá của bá tráng Quốc phòng Mỹ vào hôm nay không có gì mới so với quan đám đác Ngoại trưởng Clinton loan báo tháng 7 vừa qua.

Tuy nhiên, trong bối cảnh quan hệ quốc phòng Mỹ-Trung đang trên đà đác cái thián trá lái và có dá luán lo ngại ráng Washington có thể tìm cách hòa hoãn hơn với Bắc Kinh vì lái ích quác gia, tuyên bố của ông Gates đác cho là có tác động trán an đái với các nác đang tranh chấp lãnh thổ với Trung Quốc.